

ВИСНОВОК

рецензента

доктора педагогічних наук, професора

Паньків Людмили Іванівни

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
результатів дисертації

Стрюк Мирослави Вячеславівни

**«Методика формування виконавської культури підлітків у процесі
співацької діяльності в закладах загальної середньої освіти»»,**

поданої на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії

з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)

Дисертація Стрюк Мирослави Вячеславівни присвячена теоретико-методичному дослідженню проблеми формування виконавської культури підлітків у процесі співацької діяльності в закладах загальної середньої освіти. У дослідженні застосовано міждисциплінарний підхід до визначення сутності та змісту виконавської культури підлітків, обґрунтування структури означеного феномену, критеріального апарату дослідження, розробки та впровадження авторської методики формування виконавської культури підлітків у процесі співацької діяльності в закладах загальної середньої освіти.

Актуальність теми дослідження не викликає сумніву, адже обумовлюється важливістю творчого розвитку особистості як життєвої умови сходження людини до вищих щаблів духовності. Творчий розвиток підлітків Мирослава Стрюк спрямовує до вирішення проблеми формування виконавської культури учнів у процесі співацької діяльності. Цілком підтримуємо позицію авторки, адже співацька діяльність є найбільш демократичною і доступною сферою мистецької освіти, що уможлиблює творчий розвиток та формування особистісної культури, окрема у галузі виконавства.

Метою дисертаційного дослідження є розробка, теоретичне обґрунтувати та експериментальна перевірка методики формування виконавської культури підлітків у процесі співацької діяльності в закладах загальної середньої освіти.

Зазначена мета передбачала необхідність постановки і вирішення низки **завдань**, у процесі вирішення яких автором з'ясовано, вивчено і критично схарактеризовано стан дослідженості окресленої проблеми в контексті гуманітарно-педагогічного знання; визначено сутність, зміст та структуру поняття «виконавська культура підлітків»; досліджено зміст та сутність виконавської культури підлітків в процесі співацької діяльності; розроблено компонентну структуру виконавської культури підлітків, визначено критерії, показники та рівні її сформованості в процесі співацької діяльності; обґрунтовано принципи, педагогічні умови та розроблено організаційно-методичну модель формування виконавської культури підлітків в процесі

співацької діяльності в закладах загальної середньої освіти; розроблено та експериментально перевірено поетапну методику формування виконавської культури підлітків у процесі співацької діяльності в закладах загальної середньої освіти.

Для досягнення мети дослідження та розв'язання поставлених завдань було використано теоретичні, емпіричні та статистичні *методи* дослідження.

Об'єктом дослідження є процес музичного навчання учнів-підлітків у закладах загальної середньої освіти. **Предмет** дослідження – методика формування виконавської культури підлітків у процесі співацької діяльності в закладах загальної середньої освіти.

Відмітимо логічну структуру дисертації, послідовність викладення матеріалу дослідження у відповідності до вирішення поставлених завдань.

Так, *перший розділ* дисертації присвячено розробці науково-теоретичних засад дослідження проблеми формування виконавської культури підлітків. Висвітлено стан розробленості проблеми в науковій літературі, подано сутність та зміст ключових понять: «культура», «виконавська культура», «виконавська культура підлітків».

Виконавську культуру підлітків авторка тлумачить як *граничну досконалість, як теоретичний стан найвищої якості виконання у вигляді полімотивованої системи, зорієнтованої у практичну площину згідно потреб та інтересів підлітка, націленість на досягнення успішності та реалізованості виконавця в процесі музичної діяльності, що передбачає якісне зростання і удосконалення*. Для визначення змісту та сутності виконавської культури підлітків авторка спирається на низку наукових підходів, серед яких діяльнісний, системний, інтегративний, особистісний та акмеологічний.

Другий розділ присвячено обґрунтуванню організаційно-методичних засад формування виконавської культури підлітків у процесі співацької діяльності. Представлено *структуру* виконавської культури підлітків у єдності мотиваційно-ціннісного, емоційно-вольового, когнітивно-діяльнісного та творчо-рефлексивного компонентів; окреслено критерії та показники сформованості досліджуваного феномену на основі структурних компонентів. Обґрунтовано педагогічні та організаційні положення, які стали основою розробки організаційно-методичної моделі формування виконавської культури підлітків у процесі співацької діяльності: *педагогічні принципи* (емоційної зацікавленості та емпатійності; інтеграції мистецьких знань; опори на художньо-естетичний досвід; орієнтації на художньо-естетичні потреби і смаки учнів; творчої свободи в художній інтерпретації вокального твору) та *педагогічні умови* (забезпечення творчої атмосфери освітнього середовища; зорієнтованість на баланс освітньої та розважально-дозвільневої функцій у навчально-виховному процесі; активне залучення учнів до концертної практики; стимуляція до практичного втілення індивідуальної (власної) виконавської концепції у музично-творчому продукті).

У *третьому розділі* висвітлено хід і результати дослідно-експериментальної роботи. У перебігу констатувального експерименту було встановлено три рівні сформованості означеної якості у підлітків: високий,

середній та низький з кількісним переважанням низького. У процесі формувального експерименту було успішно апробовано авторську методику формування виконавської культури підлітків в процесі співацької діяльності в закладах загальної середньої освіти.

Методикою передано впровадження 4-х комплексів педагогічного впливу, що співвідносилися з компонентами формування виконавської культури підлітків. *Мотиваційно-аксіологічний комплекс* зорієнтований на формування мотиваційно-ціннісного компонента, реалізовувався авторськими методами «Мистецький проект», «Музичний спектакль», «Еталон». *Емоційно-комунікаційний комплекс*, спрямований на формування емоційно-вольового компонента, впроваджувався методами «Емпатійне занурення», «Воля та дія». *Когнітивно-аналітичний комплекс* націлений на формування когнітивно-діяльнісного компонента, реалізовувався методами «Аналітик», «Інтроспекція». *Комплекс творчо-моделюючий* зорієнтований на формування творчо-рефлексивного компонента за допомогою методів «Творче моделювання» та «Мультимодульний моніторинг». Вважаємо, що означені комплекси методів становлять науковий інтерес для дослідників і вчителів-практиків.

Тож, відмітимо **наукову новизну** дослідження, що полягає в тому, що *вперше*: розроблена поетапна методика формування виконавської культури підлітків в процесі співацької діяльності в закладах загальної середньої освіти; розроблена компонентна структура, критерії, показники та рівні сформованості виконавської культури підлітків; визначено комплекс принципів та педагогічних умов ефективності процесу формування виконавської культури підлітків в процесі співацької діяльності; *уточнено* сутність та зміст поняття «виконавська культура підлітків»; *удосконалено* методичне забезпечення педагогів-музикантів та вчителів музичного мистецтва для проведення уроків музичного мистецтва та проведення підготовки до концертної (сценічної) діяльності; *подальшого розвитку* набула методика навчання співу в закладі загальної середньої освіти.

Вважаємо, що дисертація Стрюк М. має **практичне значення**: основні теоретичні положення дисертації можуть бути використані в освітньому процесі як навчальний матеріал дисципліни «Музичне мистецтво», а також під час підготовки учнів до концертної, сценічної або позаурочної діяльності, у педагогічній діяльності вчителів музичного мистецтва середньої та старшої ланки закладів загальної середньої освіти, керівників музичних гуртків або мистецьких колективів.

Текст дисертації викладено доступною мовою, сучасним науковим стилем з критичним аналізом та висновками. Основні положення та висновки дисертації отримані автором самостійно.

Висновок. Дисертація Стрюк М. В. «Методика формування виконавської культури підлітків у процесі співацької діяльності» є цілісним завершеним дослідженням, що відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня

доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 і може бути подане до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

Рецензент:

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри
інструментального виконавства,
оркестрового диригування та
педагогіки мистецтва
факультету мистецтв
імені Анатолія Авдієвського
УДУ імені Михайла Драгоманова

Підпис **Людмила ПАНЬКІВ**
ЗАВІРЯЮ: зав. канцелярією Українського державного
університету імені Михайла Драгоманова
Україна
20 26 р.

